

Historische ontwikkeling

Het ensemble Oud-Roosteren ligt ingeklemd tussen Julianakanaal en de Vloedgraaf (voorheen Geleenbeek) en ligt derhalve enigszins geïsoleerd. Dat wordt nog versterkt door de Maaseikerweg aan de zuidzijde. De grenzen van het ensemble liggen langs deze drie grote structuren. Oud-Roosteren is het feitelijke, historische dorp Roosteren dat in de Middeleeuwen ontstond op de plek waar Roode Beek en Geleenbeek samenvloeden. In 1843 werd in het gehucht Scheiereijnde een nieuwe kerk gebouwd, waarna de oude in Oud-Roosteren werd afgebroken. Het kerkhof bleef bestaan en het dorp dat rond de nieuwe kerk ontstond, werd voortaan Roosteren genoemd. In 1925 volgde de ruimtelijke scheiding van Roosteren en Oud-Roosteren door de aanleg van het Julianakanaal.

Ruimtelijke karakteristiek

De wegen Oud Roosteren en Brugstraat komen binnen het dorp bij elkaar; de Kanaalstraat is een doodlopende zijstraat van de weg Oud Roosteren. Voorheen liep deze Kanaalstraat verder in westelijke richting en was dit de verbinding van het dorp met het aangrenzende veld. De Brugstraat, die nu uitkomt op de Maaseikerweg, leidde vroeger direct naar de brug over de Geleenbeek. De Maaseikerweg, de eerste verharde weg van Oud-Roosteren, liep tot ver in de 20e eeuw nog via Oud Roosteren, langs de kerk en via de Brugstraat naar het oosten, maar vervolgens werd een directe verbinding aangelegd en de passage via de kerk afgesneden.

De bebouwing was sterk op de flank van het Maasterras georiënteerd; aan de oostzijde van de weg Oud Roosteren lag weinig bebouwing omdat men daar te dicht bij het dal kwam. Dit patroon zien we eigenlijk nog steeds terug, en daarin schuilt direct ook de belangrijkste ruimtelijke kwaliteit van Oud-Roosteren: de bebouwingsstructuur is in de afgelopen anderhalve eeuw maar in beperkte mate

gewijzigd en van een significante uitbreiding van het dorp is geen sprake geweest. De belangrijkste verandering is wel het verdwijnen van de kerk; de plek bleef als groene ruimte gespaard en ook het gebruik van het bijbehorende kerkhof werd gecontinueerd. Waar wel nieuwbouw verrezen is, is dit vooral op de plek van vroegere bebouwing gebeurd. Er zijn zelfs locaties waar in de 19e eeuw nog een boerderij stond, maar nu geen bouwwerken meer te vinden zijn. De bebouwing is een evenwichtige mix van 18e tot laat-20e-eeuwse, individueel ontworpen objecten met een passende dorpse uitstraling, met daarbinnen enkele markante gebouwen. De inrichting van de openbare ruimte is terughoudend, sober en dorps. Er staan enkele monumentale / beeldbepalende bomen. Opmerkelijk is wel dat door de ingrijpende transformatie van de omgeving de situering van tuinen en kavelgrenzen gewijzigd is. Er is als het ware een restzone van groen overgebleven tussen gehucht en kanaal waardoor de duidelijke vroegere scheiding tussen tuinen en akkerland niet meer aanwezig is.

Door de aanleg van het Julianakanaal is de relatie tussen Oud-Roosteren en zijn vroegere akkercomplex verloren gegaan. De relatie met het dal van de Vloedgraaf is sterk veranderd door de normalisatie van de beek.

Cultuurhistorische waarden

De belangrijkste waarden van Oud-Roosteren hebben te maken met de interne structuur van het dorp, aangezien de relatie met het landschap minder waardevol is. Belangrijk zijn vooral de gespaard gebleven infrastructuur, de kenmerkende strooiing van gebouwen daarlangs (deels agrarisch van aard, met onder meer enkele carrévormige boerderijen), de groene ruimtes achter en tussen de bebouwing en enkele beeldbepalende bomen. De belangrijkste groene ruimte is wel de voormalige kerkplek, dat met het kerkhof ernaast een centraal ensemble in het dorp vormt. Meer in zijn algemeenheid is kenmerkend dat het dorp vrijwel overal bestaat uit een enkele rij bebouwing langs de weg, zodat alle achtertuinten aan groen grenzen. Uitzondering daarop vormen enkele grotere agrarische bedrijven met stallen, welke stallen binnen het dorp geen cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen.

Het oude kerkhof in het dorp Oud-Roosteren (foto: Luuk Keunen, 6 mei 2014).